

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошак
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ : ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ

Міграційна криза залишається однією з найбільш актуальних і болючих проблем Європейського Союзу у XXI столітті. Починаючи з 2015 року, коли потоки біженців з Близького Сходу, Північної Африки та інших регіонів досягли безпрецедентних масштабів, ЄС стикнувся з викликами, які поставили під сумнів ефективність існуючих механізмів захисту біженців, процедур надання притулку та принципів солідарності між державами-членами.

Актуальність дослідження міграційної кризи в ЄС обумовлена кількома факторами. По-перше, проблема міграції продовжує залишатися гострою, оскільки конфлікти в Сирії, Афганістані, країнах Африки та інших регіонах не припиняються, що призводить до постійних потоків біженців. Міграційна криза 2015 року не виникла раптово – вона стала результатом накопичення багатьох факторів, що розвивалися протягом попередніх десятиліть.

Європейський Союз розробив комплексну правову базу для захисту біженців та осіб, які потребують міжнародного захисту. Основою цієї системи є Загальна європейська система притулку (Common European Asylum System – CEAS), яка включає кілька ключових директив та регламентів [2].

Крім того, ЄС створив Європейське бюро підтримки притулку (EASO), яке в 2022 році було трансформоване в Агентство Європейського Союзу з питань притулку (EUAA), з метою зміцнення практичного співробітництва між державами-членами з питань притулку та підтримки країн, що перебувають під особливим тиском міграції [1].

Проблема ефективності механізмів захисту також пов'язана з різною якістю процедур надання притулку в різних державах-членах. Хоча директиви ЄС встановлюють мінімальні стандарти, їхня імплементація значно відрізняється [1]. Це призводить до явища "asylum shopping", коли біженці намагаються подати заяви в країнах з більш сприятливими умовами та вищим рівнем визнання статусу біженця.

Реалізація міграційних директив ЄС демонструє значну диференціацію між державами-членами, що відображає різні національні підходи, політичні пріоритети та адміністративні можливості [1].

Перспективи вирішення міграційної кризи також залежать від зовнішніх факторів, включаючи стабілізацію ситуації в країнах походження біженців, ефективність співпраці з третіми країнами щодо управління міграцією та здатність ЄС забезпечити справжню солідарність між державами-членами [3]. Кліматичні зміни можуть створити нові міграційні виклики в майбутньому, що вимагатиме від ЄС ще більшої готовності та адаптивності [4].

Міграційна криза залишається одним з найбільших викликів для Європейського Союзу, який тестує не лише ефективність його інституцій та політик, але й фундаментальні цінності солідарності, гуманності та захисту прав людини. Вирішення цієї кризи вимагає не лише технічних та адміністративних рішень, але й політичної мужності та готовності до компромісів з боку всіх держав-членів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Брега Ю. М. Механізми реалізації міграційної політики ЄС: інституційний аспект. *Європейські студії*. 2021. № 3. С. 112–127.
2. Качинський А. Б. Біженці та шукачі притулку в Європейському Союзі: правові аспекти захисту. *Право і суспільство*. 2019. № 5. С. 234–241.
3. *European Commission. New Pact on Migration and Asylum*. Brussels, 2020. 42 p.
4. *UNHCR. Global Trends: Forced Displacement in 2024*. Geneva: UNHCR, 2024. 88 p.

Ключові слова: міграційна криза, Європейський Союз, міграційна політика, біженці, притулок, безпека, права людини.

Key words: migration crisis, European Union, migration policy, refugees, asylum, security, human rights.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Бехруз Х.Н.

КАЧУРІНЕР В.Л.

Міжнародно-правова практика звільнення військовополонених.....116

Секція № 5

Міжнародні регіональні механізми захисту прав людини

СТОЙКО О.М.

Рішення ЄСПЛ щодо порушень прав людини у ході російсько-української війни.....120

ПРОЦЕНКО І.М.

Сучасна позиція Ради ООН з прав людини щодо односторонніх примусових заходів (на прикладі доповіді Спеціального доповідача).....122

КУЗЬМА В.Ю.

Компенсаційний механізм захисту жертв російської агресії в рамках Ради Європи: елементи та реалізація.....125

ПЛОТНІКОВА М.В.

Діяльність Ради Європи у створенні компенсаційного механізму відшкодування збитків, завданих збройною агресією РФ.....127

МІЩЕНКО І.В.

До питання перегляду постанов у справах про порушення митних правил у разі встановлення ЄСПЛ порушення міжнародних зобов'язань України.....131

РАЗДОРЖНИЙ Г.Ю.

Міграційна криза в Європейському Союзі : проблеми та перспективи вирішення.....133

Секція № 6

Захист прав найбільш вразливих груп населення

СІНЬОВА Л.М.

Щодо надання одноразової грошової допомоги учням перших класів в 2025 році.....135

МАНУЇЛОВА К.В.

Забезпечення рівності для груп із особливими потребами в умовах надзвичайних ситуацій.....137

TAYLOR A.V.

A few thoughts on the barriers to women's legal empowerment in islamic states.....140

ЖАКУН М.Ю.

Репатріація депортованих дітей у міжнародному праві: від нюрнберзької доктрини до гаазьких механізмів.....142

Секція № 7

Імплементація норм міжнародного права прав людини в національне законодавство України

МІНЧЕНКО Д.А.

Виконання рішень ЄСПЛ як індикатор правової зрілості держави: досвід України.....147